

DE EURO EN UW BEDRIJF

Inleiding

Met de Euro in het vooruitzicht stellen meer en meer ondernemers zich de vraag naar de praktische gevolgen voor hun bedrijf. Inspelend op deze concrete ondernemingsbehoefte organiseerden de GOM - West-Vlaanderen en de Nationale Bank van België, zetels Brugge en Kortrijk, twee specifieke

Euro zien als een administratieve prioriteit. Belangrijk is dat alle aanpassingen gestructureerd, planmatig en op tijd gebeuren om op dit vlak geen achterstand op te lopen en geen praktische moeilijkheden te ondervinden in de relaties met onder meer leveranciers en klanten.

Anderzijds moeten de bedrijven nadenken over de opportuniteiten, de strategische kansen en de gevaren die

Met de Euro in het vooruitzicht dienen twee belangrijke deelaspecten in overweging genomen te worden.

Enerzijds moeten de bedrijven de technische aanpassingen voor de invoering van de Euro zien als een administratieve prioriteit.

Anderzijds moeten de bedrijven nadenken over de opportuniteiten, de strategische kansen en de gevaren die het Euro-project met zich meebrengen voor hun marktpositie.

seminaries, telkens in Brugge en in Kortrijk, gedurende oktober en november 1997.

De infosessies, bedoeld voor KMO-bedrijfsleiders en hun administratieve, financiële en fiscale adviseurs, konden rekenen op ongeveer 500 deelnemers.

Na een korte inleiding door de heer L. Vermandere, directeur afdeling bedrijfsontwikkeling GOM West-Vlaanderen, behandelden de heer P. Tack, zeteldirecteur NBB Brugge, en de heer L. Muylaert, zeteldirecteur NBB Kortrijk, het algemeen referentiekader. Specifieke aandacht was er voor het overgangsscenario, de huidige stand van zaken met de voorbereiding in België en de praktische gevolgen voor de bedrijfs-wereld.

Twee belangrijke deelaspecten dienen in overweging genomen te worden. Enerzijds moeten de bedrijven de technische aanpassingen voor de invoering van de

het Euro-project met zich meebrengen voor hun marktpositie :

- een aanzienlijk grotere thuismarkt met meer mogelijkheden maar ook met grotere concurrentie vanwege het buitenland

- wegvallen van de wisselkosten voor de transacties met EMU-munten

- grotere prijsstabiliteit

- méér transparante markt waar prijsvergelijking eenvoudiger zal zijn

- méér aandacht voor potentiële vraag dan voor landsgrenzen die meer en meer zullen vervagen

- ruimere financieringsmogelijkheden en meer efficiënte incassotechnieken.

De noodzakelijke technische aanpassingen werden vervolgens door drie specialisten besproken.

De heer G. Casteleyn, afdelingshoofd Sociaal Bureau ADMB, behandelde de weerslag van de Euro op de personeels-administratie.

De heer L. Dewaele, account manager Infosoft nv, besloot de eerste sessie met de repercussies op de informatica van de Euro en het specifieke probleem van het jaar 2000.

De tweede sessie stond volledig in het kader van de boekhoudkundige, fiscale en juridische aspecten van de Euro. De heer N. Tahon, manager Moores Rowland Accountants, behandelde de invloed van de Euro op de facturatie, boekhouding, jaarrekening, resultaten en contracten.

Hierna volgt hun beknopte synthese.

De EURO in de personeels-administratie¹

Vier stappen volstaan om de personeelsadministratie over te schakelen van BEF naar EURO.

De barema's van lonen en vergoedingen

Normalerwijze zal ieder Paritair Comité tijdig elke barema in EURO publiceren. Indien dit niet tijdig zou gebeuren, dan kan iedere personeelschef via het omrekeningsgetal (Europese Regeringsleiders, Dublin, 1 mei 1998) zorgen voor een barema in EURO. Dit omrekeningsgetal is eveneens van toepassing op bedrijfs-CAO's en op de individuele arbeidsovereenkomsten. Oude arbeidsovereenkomsten in BEF blijven dus toepasbaar via het omrekeningsgetal.

De computerbestanden en de computerprogramma's

Maandwedden en maandtotalen van uurlonen worden nu in BEF zonder decimalen maar straks in EURO met

¹ door Geert Casteleyn, afdelingshoofd Sociaal Bureau ADMB

decimalen verwerkt. Indien de informaticadienst niet tijdig de huidige toepassingen zou kunnen aanpassen met het oog op de EURO (en het jaar 2000), dan zal de personeelschef tijdig nieuwe computertoepassingen moeten aankopen (of de loonadministratie tijdig moeten uitbesteden aan een sociaal secretariaat).

Keuze van de datum om over te schakelen van BEF naar EURO

Als de computerprogramma's in orde zijn, dan moet er nog een datum gekozen worden om over te schakelen van BEF naar EURO. De personeelschef kan die datum vrij kiezen tussen januari 1999 en januari 2002.

Tijdens de overgangperiode (van januari 1999 tot december 2001) bestaat de EURO louter in het giraal geldverkeer. Chartale loonuitbetalingen moeten dan dus in BEF gebeuren. Girale loonuitbetalingen gebeuren dan in de munt waarin de werknemer zijn bankrekeninguittrekels laat opmaken door zijn bankinstelling. Deze keuze van de werknemer staat dus los van de munt waarin de loonadministratie gevoerd wordt. De Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, de belastingadministratie en de bestaanszekerheidsfondsen zullen tijdens de overgangperiode (1999 t/m 2001) in BEF werken maar zij zullen aangiften in EURO aanvaarden.

De werknemers en de overheidsinstellingen laten de personeelschef dus volledig vrij in de keuze van de overgangdatum. Toch kan de personeelschef die datum niet willekeurig kiezen

want hij moet ook boekingsdocumenten leveren aan de boekhouder. Indien de personeelsdienst en de boekhouding op een verschillende datum zouden overschakelen, dan zouden de loonresultaten op de boekingsdocumenten moeten omgerekend worden (via het omrekeningsgetal van 1 mei 1998). Het totaal van alle omgerekende bedragen zal meestal niet overeenstemmen met de omrekening van het totaal. Dit kan opgelost worden via de afzonderlijke boeking van de afrondingsverschillen maar dit kan vermeden worden indien de personeelsdienst en de boekhouding gelijktijdig overschakelen van BEF naar EURO.

De mededelingen aan de werknemers

Zodra de personeelschef (in overleg met de boekhouder) een overgangdatum heeft gekozen, is het wenselijk om de werknemers te informeren over de omrekening van de barema's en over de mogelijkheid voor iedere werknemer om de munt van de girale loonuitbetaling tijdens de overgangperiode vrij te kiezen via zijn bank en los van de munt van de loonberekening. Tijdens de volledige overgangperiode is het wenselijk om het netto-loon in de twee munten te vermelden op de loonstrook. Dit geeft aan iedere werknemer steeds de mogelijkheid om het (omgerekende) netto-loon op het bankrekeninguittrekstel te vergelijken met het (omgerekende) netto-loon op de loonstrook.

Samenvattend kan gesteld worden dat iedere personeelschef in overleg met de boekhouder zo snel mogelijk een over-

schakelingsdatum moet kiezen (tussen januari 1999 en januari 2002) om tijdig de werknemers te informeren, de barema's om te rekenen en de computertoepassingen te laten aanpassen of de loonadministratie uit te besteden aan een sociaal secretariaat.

De Euro en het Jaar 2000 : de aanpassingen aan uw informatica²

Jaar 2000

De problematiek 'jaar 2000' is op zich een eenvoudige problematiek die men kan terugbrengen tot het feit dat in vele computersystemen jaartallen genoteerd worden in twee posities.

Dit geldt niet enkel voor systemen die dateren van de jaren 70-80 maar ook recenter gebouwde systemen zullen moeten onderzocht worden.

De redenen waarom men jaartallen bijhield in twee cijfers waren de volgende :

- plaatsgebrek (de ponskaart was beperkt tot 80 posities)
- kostprijs van het geheugen
- men had nooit gedacht dat informaticasystemen zo lang zouden meegaan.

Het bijhouden van jaartallen in twee posities heeft tot gevolg dat datummanipulaties niet meer consistent zijn. Ik denk hierbij aan het gebruik van jaartallen in twee cijfers in de keys, vergelijkingen met een jaartal in twee cijfers (99 > 00), sorteringen op datums, bepalen van tijdsduren en leeftijden.

In een aantal toepassingen worden 99 en 00 gebruikt als 'onbepaald' of 'oneindig'.

Daar komt nog eens bij dat het jaar 2000 een schrikkeljaar is, met als mogelijk gevolg dat termijnen en dagen van de week verkeerd berekend worden.

De problematiek 'jaar 2000' moet veel ruimer bekeken worden dan enkel het aanpassen van de software. Men moet de hardware nakijken (hou er rekening mee dat bepaalde series niet meer ondersteund zullen worden), procedures en compilers aanpassen en de operating systemen nazien (de ondersteuning van het jaar 2000 zal maar gebeuren vanaf bepaalde releases !!). En last but not least moeten de mensen zelf

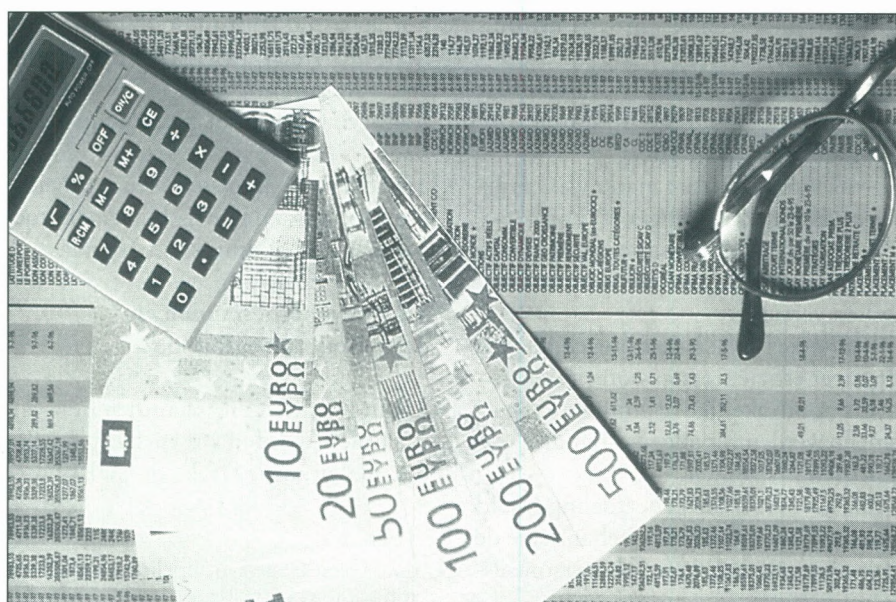

Photo news, Brussel

² door Luc Dewaele, accountmanager Infosoft NV

Photo netus, Brussel

die erbij betrokken zijn grondig geïnformeerd worden. De problematiek van het jaar 2000 belangt namelijk iedereen aan : het management, de IT-mensen, de eindgebruikers en de externe relaties.

Technisch gezien kan men de aanpassingen op twee manieren realiseren:

- uitbreiden van de datums naar acht digits

- gebruik maken van een systeem van 'windowing' waarbij een jaartal kleiner dan 50 betrekking heeft op de periode 2000 - 2049 en een jaartal hoger dan 50 duidt op de periode 1950 - 1999.

Wat de aanpassing van de lijsten betreft kan men een onderscheid maken tussen interne en externe documenten. Bij interne lijsten kan men de jaartallen op twee digits houden, bij externe lijsten worden de jaartallen het best uitgebreid naar vier digits.

De bestanden zullen in vele gevallen moeten geconverteerd worden.

Er bestaan tools op de markt die datums automatisch kunnen opsporen en aanpassen. Hou er wel rekening mee dat deze tools geen wondermiddelen zijn en dat manuele interventies noodzakelijk blijven.

Euro

De aanpassingen aan de software kunnen als volgt samengevat worden :

- de EURO zal met twee decimalen werken daar waar de BEF met nul decimalen werkt
- er moeten conversieprogramma's voorzien worden om de BEF te converteren naar de EURO aan de officiële conversiekoers

- statistieken en historische over meerdere jaren zal men moeten kunnen visualiseren in één en dezelfde munt

- budgetten van het huidig en het volgende jaar moet men kunnen ingeven in twee munten

- naar prijzen toe (prijzlijsten, catalogus, kasticket, ...) wordt het best de dubbele affichering toegepast.

Men moet wat opletten met afrondingen bij conversie / reconversie en bij optellingen.

Projectaanpak

Om de projecten Euro en 'jaar 2000' tot een goed einde te brengen zullen volgende stappen moeten doorlopen worden :

Overtuig het management van het bestaan van het probleem.

Naar bewustwording en bewustmaking toe hebben we nog een ganse weg af te leggen. De problematiek Euro en 'jaar 2000' wordt serieus onderschat. Slechts weinig bedrijven hebben op vandaag reeds een strategie uitgewerkt. Er zal een stuurgroep binnen het bedrijf moeten samengesteld worden en een projectleider aangeduid worden. Zorg ervoor dat de verschillende afdelingen van het bedrijf vertegenwoordigd zijn in die stuurgroep. Zorg ervoor dat iemand van de directie in de stuurgroep zetelt zodat er geen vertragingen optreden bij beslissingen over prioriteiten, financiën en mensen en middelen. Communiceer de resultaten van de stuurgroep naar de andere mensen in het bedrijf.

Inventariseer de aanwezige hard- en software.

Onderzoek wat de relevante computer-toepassingen zijn, welke toepassingen jaartallen en decimalen bevatten, welke toepassingen reeds multicurrency zijn, wat de interacties zijn tussen de verschillende toepassingen, wat de interacties zijn met de externe systemen (banken, NBB, btw-administratie ...), welk volume aan gegevens geconverteerd moet worden, wat de beschikbaarheid en kwaliteit van de documentatie is, ...

Onderzoek bij de oudere toepassingen of de leverancier nog bestaat, of de sources nog terug te vinden zijn en/of er nog programmeurs te vinden zijn die de aanpassingen kunnen uitvoeren. In ieder geval contacteer de leverancier en bestudeer de onderhoudscontracten.

Huidig systeem behouden of vervangen ?

Indien men kiest om het bestaande systeem aan te passen hou er dan rekening mee dat men waarschijnlijk met verouderde programmatuur zit die niet meer voldoet aan de behoeftes. De hardware zal meestal verouderd en traag zijn. De onderhoudscontracten zullen duur uitvallen en de software die men heeft zal waarschijnlijk niet draaien op een ander platform. Verder zullen de integratiemogelijkheden met PC-producten (MS-Office, Internet, Isabel, ...) onmogelijk of zeer beperkt zijn. Er zullen ook weinig of geen tools beschikbaar zijn die u toelaten de database te exploiteren.

Indien men kiest om het huidig systeem te vervangen, kies dan voor software die kan draaien op een open platform. Kies, in de mate van het mogelijke, voor pakketten. Kies ook voor een open systeem waar de integratie met PC-producten (Internet, ...) gemakkelijk te realiseren is. Er bestaan tools die u toelaten de database te exploiteren en die de mogelijkheid bieden zelf lijsten aan te maken zonder dat men een beroep moet doen op een programmeur.

Stel een planning op.

Probeer de projecten Euro en jaar 2000 met elkaar te combineren; de aanpassingen zullen iets zwaarder uitvallen maar de tijds winst zal aanzienlijk zijn. Hou rekening met de interacties tussen de verschillende toepassingen. Stel een globale planning op en een planning per

substelsysteem. Bouw ook de nodige 'reserve' in. In informatica gelden immers de regels dat de laatste 10% van een project evenveel tijd in beslag nemen als de eerste 90%.

Voer de aanpassingen uit.

Dit zal natuurlijk afhankelijk zijn van de gekozen strategie. Ofwel zal men het bestaande systeem aanpassen ofwel start men volledig opnieuw in een nieuwe omgeving ofwel zal men nieuwe pakketten implementeren. Het kan ook een combinatie zijn van maatwerk en pakketten.

Voer de nodige procedures in die waarborgen dat éénmaal aangepaste systemen en gegevens ook aangepast blijven.

Test alle systemen.

Dit is een heel belangrijke stap die ook heel veel tijd zal vergen. De testen moeten gebeuren op verschillende niveaus (programma, subsysteem, integratietesten tussen de subsystemen, interfaces met derden, ...).

Implementeer op het juiste moment.

Hier moet U een keuze maken tussen een globale overstap of een geleidelijke overstap. U moet hierbij rekening houden met de interacties tussen de verschillende toepassingen.

Wat het jaar 2000 betreft, zorg ervoor dat u klaar bent tegen 1 januari 1999. In boekhoudingen wordt er immers gewerkt met vervalddagen, afschrijvingstabellen, ... die zich in de toekomst situeren. Zo ook bij de logistieke systemen waar er gewerkt wordt met leveringsdatums, reservatiedatums, ...

Wat de Euro betreft wordt er best overgeschakeld bij het begin van een nieuw boekjaar.

Verder moet u kiezen of u overschakelt op 1 januari 1999, tijdens de overgangsfase, of op 1 januari 2002.

Besluit

- De projecten Euro en 'jaar 2000' kunnen niet uitgesteld worden. We zitten hier met een keiharde deadline. Hou er rekening mee dat men niet kan onderhandelen met de tijd.

- Start onmiddellijk met deze projecten want de tijd die ons rest is kort.

- Onderschat de aanpassingen niet wat betreft tijdsbesteding en benodigd

budget. Als we een project 'jaar 2000' bekijken dan zien we dat zo'n project bestaat uit 6% analyse, 31% programmering, 7% conversie van data en 56% testwerk! Hou er ook rekening mee dat we nu al een tekort aan programmeurs hebben.

Fiscaal en boekhoudkundig Euro-nieuws³

Op 1 januari 1999 doet de Euro definitief zijn intrede in de zakenwereld. Het binnenlands en zeker het Europees giraal betalingsverkeer kan en mag vanaf die datum in Euro. En dit tot uiterlijk 31 december 2001, want vanaf die datum schakelen we definitief over op de Euro. Deze zogenaamde overgangperiode wordt administratief gezien de zwaarste klus. Alle girale betalingsverkeer kan immers gelijktijdig zowel in Euro als in Belgische frank en dit zal de administratieve controle en verwerking zeker niet vereenvoudigen.

De Euro-impact op boekhouding en jaarrekening

De Commissie voor Boekhoudkundige Normen heeft in haar advies 173/1 van januari 1997 gesteld dat ondernemingen hun boekhouding vanaf 1 januari 1999 in Euro kunnen voeren. Uiterlijk op 30 juni 2002 moeten alle ondernemingen definitief naar de Euro-boekhouding overstappen, al raden wij u ten zeerste aan enkel aan het begin van een nieuw boekjaar over te schakelen.

Ondernemingen die tot de uiterste datum een boekhouding in Belgische frank voeren, hebben niettemin de ruimte om reeds vroeger hun jaarrekening in Euro op te stellen en te publiceren. De Euro is immers een vaste uitdrukking van de BEF, of beter, de BEF is een vaste uitdrukking van de Euro.

Noteer evenwel dat de eerste Euro-jaarrekening een balansdatum na 31 december 1998 moet dragen. In de praktijk kunnen aldus de jaarrekeningen op 31 maart 1999 of 30 juni 1999 reeds in Euro worden opgesteld. Uiteraard zal u in deze gevallen ook de cijfers van het vorige boekjaar in Euro moeten omrekenen en vermelden. Hoewel de enkelvoudige jaarrekening op 31 december 1998 niet in Euro kan worden opgesteld, ziet de Commissie geen graten in een geconsolideerde jaarrekening in Euro op diezelfde balansdatum.

De Euro-resultaten

De omrekening van de diverse balansposten in Euro kan in principe geen omrekeningsresultaat opleveren. Uiteraard geldt dit niet voor monetaire activa of passiva die op de balansdatum in een munt zijn uitgedrukt, die vanaf 1 januari 1999 een Euro-munt wordt.

Deze monetaire posten zijn bij hun 'inboeking' in Belgische frank omgezet op basis van de geldige omrekeningskoers op transactiedatum. Staan deze vorderingen of schulden op 31 december 1998 nog steeds open, dan kan u voor deze vorderingen of schulden een definitieve waarde bepalen op basis van de intussen bekende en definitieve Euro-pariteiten. Zo zal u op 31 december 1998 de Euro-waarde van een schuld in Franse frank definitief kennen en dus per definitie ook de BEF-waarde van deze schuld.

Aangezien dit resultaat een zuiver wisselresultaat is dat ontstaat doordat de verhouding BEF-EURO-FRF-DEM-NLG-enz definitief vaststaat, moeten zowel de positieve als negatieve wisselresultaten op 31 december 1998 geboekt worden. Ook de fiscale administratie heeft in haar recente Circulaire van 8 oktober 1997 deze zienswijze bevestigd.

In diezelfde Circulaire heeft de administratie overigens een zeer voorzichtige stelling ingenomen wat de voorzieningen voor Euro-kosten betreft. Gezien de bekende aversie ten aanzien van voorzieningen voor risico's en kosten, heeft de administratie ook naar de Euro toe een eerder strenge houding aangegeven, die de onderneming verplicht een zeer goed onderbouwd dossier aan te leggen. Voorzichtigheid (sic!) is dus zeker geboden...

³ door Nikolaas Tahon, manager Moores Rowland Consultants